N:o 7
1938

Uusi HUOMEN

»ÄLKÄÄ ANTAKO TULEN SAMMUA«

Lehtemme ystäville!

Me naisetkin tahdomme osaltamme taistella ja tehdä työtä rakkaan isänmaamme kansallisen heräämisen puolesta, koko kansan onnellisen tulevaisuuden luomiseksi. Siksi me tarvitsemme aseen, lehden, joka puhuisi Suomen naiselle hänen vartiotehtävästään, lietsoisi jatkuvasti isänmaanrakkauden pyhää tulta, antaisi uskoa päämäärään ja rakkautta työhön.

Me tiesimme ne vaikeudet, mitkä alkavalla lehdellä on. Mutta me tiesimme myöskin, että kanssamme ovat tuhannet naiset, jotka yhtä palavasti tuntevat isänmaallis-kansallisen herätystyön tarpeellisuuden ja kansamme hädän ja tahtovat sitä auttaa. Eikä tämä usko pettänyt. Yli koko maan löysi lehtemme ystäviä, jotka ymmärsivät, mikä merkitys on omalla lehdellä yhdyssiteenä, apuna, aseena työssä.

Me kiitämme kaikkia asiamiehiämme, jotka ovat "kantaneet päivän kuorman ja helteen" tällä lehden alkutaipaleella. Kiitämme myöskin heitä, jotka kirjoituksin ovat lehteä avustaneet ei suinkaan suurten palkkioiden toivossa, vaan hyvän asian palvelemisen halusta. Me kiitämme kaikkia, jotka tilauksillaan tai muulla tavoin ovat myötämielisesti lehteä tukeneet.

Mutta samalla vetoamme teihin kaikkiin lehtemme ystäviin: ottakaa jatkuvasti lehti omaksenne, muistakaa sitä, tukekaa sitä ja levittäkää sitä! Me aloimme vaatimattomasti ja varoen, mutta meidän täytyy päästä eteenpäin, saada meidän oma lehtemme suureksi ja hyväksi. Vasta silloin sillä on todellista merkitystä aseena suuressa työssä. Lehden levikin voimme helposti kaksinkertaistuttaa, sen sisällön saamme paremmaksi — mutta vain yhteisvoimin.

Me olemme nimittäneet lehtemme "Uusi Huomen", että se viittaisi rohkeasti tulevaisuuteen. Kansilehdelle olemme ikuistaneet sanat: "Älkää antako tulen sammua!" Ne tarkoittavat myöskin tätä: olkaamme uskollisia omalle lehdellemme, joka "tulen vaalijan" tehtävän on ottanut!

"UUDEN HUOMENEN" TOIMITUS.

Uusi
HUOMEN

ISÄNMAALLIS-KANSALLINEN NAISTEN LEHTI

Toimitussihteeri:
ELSA VUORJOKI
Puh. 45 336
Taloudenhoitaja:
TYYNI LEISIÖ

HILJA RIIPINEN, päätoimittaja
Toimituskunta:
ELNA HETEMÄKI, VIOLA KUISTIO
ANNA POHJANHEIMO, EEVI SOLANNE
Julkaisija: KUSTANNUS-OY. RASTI

TOIMISTO:
Helsinki
Neitsytpolku 7
Puh. 64 159 Klo 10—13
Tilaushinta vsk. 30:

N:o 7

30. 8. 1938

Meni kevät, meni kesä,
kukkinensa, kultinensa,
lähti linnutkin minulta
muille maille laulamahan.

Rikollisuus

Rikollisuus on meillä suhteettoman suuri. Kolmesataa ihmistä vuodessa murhaajien uhrina. Viime vuoden kuluessa on rikoksia esiintynyt erikoisen kauhistuttavissa muodoissa. Yksinäinen naisopettaja joutuu koulullansa roistontyön uhriksi ja hänen vanha äitinsä pahoinpidellään kuoliaaksi. Autonkuljettaja toisensa perästä menettää henkensä takaapäin annetusta salakavalasta iskusta. Lapsi, alaikäinen tyttönen, kuolee ihmispedon rääkkäämänä. Nuori nainen kärsii mitä julmimman kohtalon keskellä luonnon rauhaa roiston kourissa. Juna syöstään raiteilta, sillä jonkun hirviön päähän on pistänyt huvitella junaattentaatilla — humalaisena? Juuri silloin kun sotilasjunan oli määrä kulkea rataa! Toinen samanlainen roistonteko samanaikaisesti. Tavallisesti saa iltaradiossansa kuulla niitten ylhäisten lounas- ja päivällisselostusten ohella, jotka ovat radion päiväjärjestyksessä, jonkun autovaurion ja jonkun kaamean roistontyön. Sellaiseksi on Suomen kansa tullut. Näyttää, että kehitys kulkee nyt sitä suuntaa. Tilanne tulee pahemmaksi.

Mistä johtuu? — Ja mitä on tehtävä?

Tiedetään esim. Saksasta, että siellä ei liberalistis-marxilaisen kansanvallan aikana iltaisin voinut liikkua suurkaupungin sivukaduilla. Laukaus, surmanisku, pahoinpitely, väkivallanteko, katutappelu kuuluivat elämän kulkuun. Turvallisuus oli poissa. Järjestysvalta oli voimaton eikä siihen edes voinut luottaa. Siellä täytyi tapahtua kokovaltakunnallinen muutos ennenkuin turvallisuus palasi. Eräs amerikkalainen on lausunut omasta maastaan, jota hallitaan liberalististen marxilaisystävällisten periaatteiden mukaan, että Amerikassa on vaikea elää olematta rikollinen. Ja niissä maissa, joita hallitaan Marxin opin mukaisesti, koko valtion toiminta perustuu rikoksiin, ja valtio itse harjoittaa kaameata rikollisuutta. Meidän maamme sai punaisena aikana kaksikymmentä vuotta sitten sen raskaasti tuntea. Ei sovi siksi ihmetellä, jos monen käsityksessä marxilaisuus sellaisenaan on rikollisuutta ja johtaa rikollisuuteen.

Marxilaisuus, tuo henkisyyden kieltävä, materialismiin perustuva, uskontoa vastustava, luokkavihaa lietsova aatesuunta, on aikakautemme suurin rikos. Marxilaisuus luo moraalittoman ilmapiirin kansaan, jossa sitä suvaitaan. Marxilaisuus sekoittaa niitten yksilöitten moraaliset käsitteet, jotka sitä palvelevat. Onhan suorastaan irvokasta, että kun punaiset naiset kokoontuivat jonkinlaiseen pohjoismaiseen kokoukseensa, he rohkeasti ja paatoksella käyttelivät puheissaan suuria sanoja rauhasta, oikeudesta, vapaudesta ja ihmisyydestä ja luonnollisesti kansanvallasta, heillä ei ollut mitään sanottavaa sitä ihmiskunnan kauheinta orjuutta vastaan, joka vallitsee itärajan takana. Päinvastoin julkesivat korottaa Venäjän jopa esimerkiksi muille. On irvokasta, että sellaiset vielä uskottelevat ajavansa hyviä asioita. Itsepetosta! Suurpetosta! Marxilaisuus on rikos ja alentaa jokaisen tunnustajansa. Marxilaisuus on samalla henkinen myrkky, joka turmelee kansan sielun. Tämä on yksi syy siihen, että marxilaisuuden valtaan noustessa rikollisuus kasvaa.

Se ei ole kuitenkaan ainoa syy. Pohjimmainen syy on siinä, että kansa on kääntynyt pois Jumalasta, Jumalan Sanasta. Ei ole omantunnon lakia vaikuttamassa. Edesvastuuntunne kuolee.

Mitä on tehtävä?

Suuren käänteen täytyy tulla. Myös kansan oikeustaju kaipaa sitä. Kansa reagoi jo vaatien ankaruutta oikeudenkäyttöön — rangaistusta, joka ehdottomuudellaan peloittaa. Onhan törkeä ristiriita olemassa siinä, että suurrikollinen otetaan rikoksen edestä valtion huolelliseen hoitoon, kustannetaan, jos rikos on erikoisen suuri, loppuiäksi täyshoitoon kansan varoilla samalla kuin rehelliset, kunnialliset ihmiset työttömyydessä kärsivät puutetta. Se on liberalismia. Mutta se loukkaa syvästi kansan tervettä oikeudentuntoa.

Me tarvitsemme nyt voimallista otetta aivan toiseen suuntaan. Rikollisuutta vastaan meillä tarvitaan *vanhurskautta tuomioihin.* Se ei

(Jatk. siv. 100)

Raamatun naiset ja ISÄNMAA

Jeftan tytär.

Isänmaa on aina vaatinut ja tulee vastakin vaatimaan sekä uhrimieltä että uhreja. Kuta ahtaammalle se joutuu, sitä useampia ja sitä jalompia uhreja on tarvis. Tähän monasti koettuun tosiasiaan perustuu myös Raamatun liikuttava kertomus Jeftan tyttärestä.

Israelilainen sotasankari, urhoollinen Jefta, seisoo ratkaisevan taistelun edessä. Vastustajina ovat tällä kertaa ammonialaiset, jotka eivät suostu minkäänlaisiin sovitteluihin eikä myönnytyksiin ja joita vastaan siis on ryhdyttävä taisteluun, maksoi mitä maksoi. Jefta ei ensinkään ole varma voitosta ja senvuoksi hän, avuttomuutensa tuntien, aivan taistelun kynnyksellä vielä kerran kääntyy isiensä Jumalan puoleen apua anomaan. Rukoillessaan hän antaa Herralle lupauksen, jonka täyttäminen on vähällä käydä hänelle ylivoimaiseksi: ”Kuka ikinä huoneeni ovella kohtaa minut, koska minä rauhassa palajan, se pitää oleman Herran ja minä uhraan sen polttouhriksi”.

Taistelussa saavutettiin voitto ja Jefta miehineen valmistautui riemullista kotiinpaluuta varten. Tämä voitto merkitsi juuri Jeftalle erikoisen paljon. Häpeällisen syntyperänsä takia oli Jeftaa halveksittu hänen kansansa keskuudessa ja hänen ylpeä mielensä oli kärsinyt siitä kipeästi. Riemun hetkenä oli Jefta pitänyt jo sitä, jolloin heimon miehet olivat tulleet pyytämään häntä päällikökseen. Hän olikin antanut heidän pyydellä kauan, ennenkuin vihdoin antoi suostumuksensa. Moninverroin suurempi ja jalompi ilo täytti kuitenkin nyt hänen mielensä, kun hän sai palata sodasta voittajana, hän, tuo halveksittu, jota kaikki nyt kohtelivat ihailevalla kunnioituksella.

Antaisimme kuitenkin väärän kuvan tästä Israelin sankarista, jos sanoisimme, että yksinomaan näin itsekkäät syyt sykähyttivät hänen sydäntään tällä riemun hetkellä. Kaikki israelilaiset rakastivat hehkuvasti ihanaa isänmaataansa, jonka puolesta he olivat saaneet niin monet kovat kokea ja jonka vieläkin milloin yksi, milloin toinen vihollinen uhkasi riistää heiltä. Heille, jos kenellekään, oli isänmaa todella Jumalan antama kallis lahja, Kuinka mahtoikaan siis Jeftan sankarillista sydäntä paisuttaa riemullinen tietoisuus siitä, että hän tällä kertaa oli saanut olla se Jumalan valittu ase, joka oli pystynyt torjumaan uhkaavan vaaran.

Mutta isänmaa ei ollut Jeftan ainoa rakkauden kohde. Hänellä oli toinenkin: suloinen nuori tytär. Tämä tytär oli hänen ainokainen lapsensa ja senvuoksi isän sydämelle ylen kallis. Sanoma Israelin voitosta oli saapunut Jeftan kotiin jo ennenkuin hän itse ennätti sinne. Kuten tavallisesti valmistuivat nytkin heimokunnan naiset juhlimaan kotiinpalaavia voitokkaita sankareitansa. Tällä kertaa erittäinkin Jeftaa. Parhaisiinsa pukeutuneena, kannel käsissään, odottelee Jeftan nuori tytärkin kärsimättömästi isänsä tuloa. Saadakseen olla ehdottomasti ensimmäisenä tervetuloa toivottamassa, hän on asettunut ovelle odottelemaan. Ja hän on ensimmäinen. Mutta oi! Miksi synkistyivät isän kasvot hänet nähdessään, miksi ei hän suljekaan lemmikkiänsä syliinsä kuten tavallisesti, miksi syttyy tuskan palo hänen silmiinsä, miksi hän repäisee vaatteensa äärimmäisessä epätoivossa? Jefta muistaa lupauksensa, Herralle antamansa pyhän lupauksen, jota ei sovi rikkoa. Kuinka kuuluikaan tuo kohtalokas lupaus? ”Kuka ikinä huoneeni ovella kohtaa minut.” Ja tuossa seisoo nyt hänen ainokaisensa, hänen sydämensä ilo juhlakukkaset kulmillaan mutta veriseen uhrikuolemaan tuomittuna!

Pian on kuitenkin tuo jalo neitonen oudon tilanteen tasalla. Ei sanallakaan hän pyydä isää peruuttamaan annettua lupausta: se on annettu isänmaan hädän hetkellä Jumalan kasvojen edessä ja on siis peruuttamaton. Hän anoo vain kahdeksi kuukaudeksi elämän pitennystä voidakseen nuorten ystävättäriensä kera itkeä neitsyyttään, valmistuakseen kauniiseen, rauhalliseen uhrikuolemaan. Nuo kaksi kuukautta kuluvat — ja isä antoi uhrinsa, samoin tytär.

Sinä uljas, nöyrä Israelin neitonen, kerro sieltä vuosituhansien takaa nykypolvien nuorille, että on ihana kuolla nuoruutensa kukkeimmassa keväässäkin, jos saa kuolla Jumalalle ja Isänmaalle luovutettuna uhrina.

Elsa Koskimies.

MILLE ALALLE?

Polttavana on jälleen monessa perheessä kysymys keväällä koulunsa päättäneen — joko valkolakkisena tai keskikoulutodistus taskussa — nuoren tulevaisuudesta. Toiset kyllä ovat selvillä "kutsumuksestaan" jo vuosia aikaisemmin, uskaltanemme väittää, että kuitenkin vain hyvin harva suuresta joukosta. Toiset taas vaikeudetta ratkaisevat alan valinnan heti keväällä, mutta hyvin monet etenkin nuoret tytöt — ovat tuskaisina olleet kesän ajan tuon vaikean kysymyksen edessä: minne nyt? millä alalla olisi vielä tilaa ja mahdollisuuksia? Nyt syksyn kynnyksellä on tähän saakka lykätty vaikea ratkaisu vihdoinkin tehtävä. Samoin se on myös nyt syksyllä lakkinsa saavien ylioppilaitten edessä.

Ellei ole halua tai varoja opiskeluun yliopistossa tai taipumusta suorastaan käytännölliselle alalle, on hyvin usein tuloksena valinnasta: menen konttorialalle. Mutta miten päästä alkuun? Tarvitseeko sekin ala erikoista valmistumista? — Pyysimme henkilöä, joka on läheltä joutunut seuraamaan konttorialalle aikovien valmistautumista tehtäväänsä, lausumaan mielipiteensä tästä alasta, jolle nuoret tytöt niin runsain joukoin pyrkivät.

— Konttorialalla on todellakin vallalla mitä suurin vaihtelu, suorastaan kirjavuus alalle valmentautumisessa. Pohjakoulutuksena voi olla pelkästään kansakoulu, keskikoulu, ylioppilastutkinto, alempi oikeustutkinto tai filosofiankandidaattitutkinto ja erikoista ammatinvalmennusta voivat edustaa eri kauppaoppilaitokset, kuten kauppakoulu, kauppaopisto ja kauppakorkeakoulu, puhumattakaan erikoiskursseista välttämättömän konekirjoitustaidon ja hyödyllisen pikakirjoitustaidon saavuttamiseksi. Ja viime aikoina on pääkaupungissa noussut alalle valmentautumista kiihdyttämään konttorikouluja lyhytaikaisin konttorikurssein.

Tällaisen vaihtelun ei sinänsä tarvitse merkitä epäkohtaa, jos se pysyisi edes joissakin kohtuullisissa rajoissa. Mutta kun esim. pelkän kansakoulun käynyt ja lyhyen kirjeellisen opastuskurssin tai jonkin pintapuolisen konttorikurssin suorittanut luulee olevansa täysin pätevä konttoristi, voi sanoa, että liika kiire on antanut vakavaa elämäntehtävään valmentautumista korvalle. Keskikoulututkinnon vaatimus vähimpänä oppimääränä konttorialalle aikoville ei liene liiallinen. Sen verran pitäisi sentään olla yleissivistystäkin.

RIKOLLISUUS . . . *(Jatk. siv. 98)*

vielä riitä. Me tarvitsemme syvälle käypää uudistusta. *Me tarvitsemme herätystä, joka käy koko kansan lävitse.* Tarvitsemme pian. Sillä marxilaisuuden vallan ja materialismin levitessä elämä tässä maassa menee alaspäin, menee rappiota kohti joka tavalla.

Mutta se ei vielä suinkaan riitä, sen enempää kuin jokin muukaan pelkkä teoreettinen valmennus. Usein jäävät nuoret tytöt istumaan kädet ristissä suoritettuaan koulunkäyntinsä ja luulevat, että hyvä konttoripaikka tipahtaa kuin kypsä omena syliin. Tai ajatellaan, että kyllähän minä sitten kehitän iltakursseilla erikoistaitojani, kun vain saisin ensin toimen. Ja odottaessa on mennyt monelta kallista aikaa hukkaan. Tai jos on saanut toimen, ei ole tullutkaan enää lisäopinnoista mitään.

Koulu- ja kurssiyhdistelmämahdollisuuksiahan on luonnollisesti paljon, ja vaikea on sanoa, mikä niistä olisi paras, sillä ne kaikki ovat kuitenkin vain pohja, jolta on alettava, ja kunkin asianomaisen kyvyistä riippuu, pääseekö hän eteenpäin, samoin harrastuksesta, millä hän on kyennyt koulutiedot sulattamaan. Joku käy keskikoulun ja kauppakoulun tai -opiston; joku suorittaa vielä lisäksi konekirjoituskurssin ja ryhtyy harrastamaan pikakirjoituksen hidasta mutta hyödyllistä oppia; joku katsoo vielä ylioppilaaksi tulonkin jälkeen kauppaopiston tarpeelliseksi, ellei suorastaan ole päässyt kauppakorkeakouluun; joku käy puhdasta kauppaoppilaitoslinjaa; mutta ei kukaan tee tyhmästi kartuttaessaan taitojaan erikoiskursseilla, joista konekirjoituskurssi luonnollisesti on välttämättömin.

Kun erikoistaidoista, joita konttorialalla tarvitaan, on puhe, olisi ennenkaikkea jo edellämainittujen k o n e- ja p i k a k i r j o i t u s t a i t o j e n lisäksi korostettava k i e l i t a i d o n merkitystä. Emme puutu siihen, että pääkaupungissa yhä vieläkin toisen kotimaisen kielen taitovaatimus valitettavasti asettaa esteitä monelle kyvykkäälle nuorelle, mutta sitäkin suuremmalla syyllä olisi kehoitettava opiskelemaan suuria sivistyskieliä. Edes yhden sellaisen taito avaa hyviä mahdollisuuksia nuorelle, jolla muuten, ominaisuuksiensa ja pohjasivistyksensä puolesta, on edellytyksiä alalle, puhumattakaan pikakirjoitustaidosta jollakin näistä kielistä. Mutta tällainen pätevyyden lisäys vaatii sitkeyttä ja tarmoa, ja sitä useasti puuttuu. Kielitaito on nuorisossamme valitettavan pieni.

Sellaiselle, joka ei ole käynyt mitään kauppaoppilaitosta, ei myöskään ole haitaksi hankkia itselleen tieto kirjanpidon alkeista, ellei muuten, niin ainakin teoreettisen kurssin avulla.

Eräs harhaluulo olisi välttämättä saatava pois kitketyksi, nim. se, että konttorialalle sopii kuka tahansa, joka häthätää on hankkinut itselleen muodolliset edellytykset. Tämä harhaluulo on tietenkin olosuhteiden synnyttämä. Konttoriala tuntuu, huolimatta sillä maksettujen palkkojen pienuudesta, monille naisille häämöittävän erittäin tavoiteltavana alana. Kaupunkiolot erikoisviehätyksineen ja huvituksineen, työn siisteys, joka antaa mahdollisuuden pitää itsensä hienosti puettuna ja kaunisteltuna, työn kuviteltu helppous ja monet muut seikat tämän aiheuttavat. Ja jos eivät muille aloille tähtäävät opinnot oikein ota menestyäkseen, niin onhan konttoriala hätävarana.

Ei konttorialakaan sen enempää kuin mikään muukaan ala siedä, että työntekijä suhtautuu siihen yliolkaisesti. Ainoastaan vakava suhtautuminen tämän alan tehtäviin, vaikkapa ne monasti olisivat yksitoikkoisiakin, tuo tyydytystä ja vie eteenpäin. Ja edelleen — laiskat, hitaat ja huolimattomat eivät pääse eteenpäin konttorissa, eikä hidas käsityskyky ole muuta kuin suuri haitta ja sangen sopimaton ominaisuus konttorialalle aikovalle. Niinkauan kuin meillä on liian suuri vapaus konttorialalle pääsyssä tai kunnes ehkä psykotekniikan avulla joskus voidaan tarkemmin opastaa kutakin hänelle sopivalle alalle, olisi konttoriin aikovan vakavasti harkittava, onko hänellä edellytyksiä alalle ja päädyttyään mahdollisesti myönteiseen tulokseen hankittava itselleen mahdollisimman suuri taito sitä varten.

Ja lopuksi, jos tahdotte vastausta kysymykseen, millainen työtilanne konttorialalla vallitsee, voinee sanoa, että se on hiljalleen ja tasaisesti ollut paranemassa jo pitemmän ajan, niin että vaikka sille alalle aina näyttää olevan kylliksi pyrkijöitä, oli sitten hyvä tai huono aika, niin pystyvä aines kyllä nykyään ilman suurempia vaikeuksia sijoittuu. Mutta kenenkään ei pitäisi kuitenkaan olla niin tyhmä, että hyvänäkään aikana antautuisi tälle alalle huolettomasti, vähäisin valmennuksin ja ilman todellista pyrkimystä hyviin työtuloksiin; sellaisen kohtalo on joutua huonoina aikoina ensimmäisten joukossa maantielle.

Juutalaiset Stalinin takana

Yleisenä tietona on, että Venäjän neuvostovalta Marxin opin toteutumana on juutalaisten luomus ja heidän vaikutusvaltansa alainen. Eikä kuitenkaan olla selvillä siitä, miten valtavassa määrin asianlaita tosiaan niin on.

Tohtori *R. Kommoss* on teoksessaan *"Juden hinter Stalin"* tuonut perinpohjaisten tutkimusten tuloksena hämmästyttäviä seikkoja nyky-Venäjästä. Etupäässä Neuvostolan omiin virallisiin tiedonantoihin nojaten selvittää hän juutalaisten osuuden Leninin johtamasta vallankumouksesta Stalinin diktatuurin viimeisimpään hirmukauteen asti kaikki valtio- ja puolue-elämän sekä taloudellisen että kulttuurielämän alat käsittäen. Hän osoittaa, että jo Leninin aikana, jolla itsellään tuskin oli paljoa juutalaisverta suonissaan, juutalaisilla, tuolla 1,77 pros. Venäjän väestöstä oli korkeimmassa puolueasteessa 42,9 pros. edustus, siis suhdaton etuoikeus muitten rinnalla.

Stalinin, georgialaisaasialaisen, kiivettyä valtataistelussa Leninin kuoltua määräävimmälle paikalle, eneni juutalaisten vaikutusvalta aste asteelta. Valtataistelu Stalinin ja Trotzkin välillä ei johdu näistä syistä, Trotzki, juutalaisena hänkin, joutuu maailmanvallankumousideoineen tappiolle Stalinista ja hänen apureistaan, jotka ovat maailmanvallankumoussuunnitteluissaan ovelampia ja toimivat pidemmällä tähtäimellä. Kenen aivot ovat ne, jotka suunnittelevat, johtavat bolshevismin laajaa valtakoneistoa Venäjän rajain sisä- ja ulkopuolella? Tohtori Kommos vastaa, että tämän tekevät tällä hetkellä juutalaisaivot — Idän ghettosta lähteneen rajasuutarin Lazarus K a g a n o v i t s h i n aivot. Kaganovitsh, joka nykyisin on 44-vuotias, on suuren juutalaisperheen vanhin. Hänellä on viisi veljeä ja kolme sisarta. Ja hänellä on ennenkaikkea nuori tytär Roisa, jonka hän Stalinin kolmannen vaimon venäläisen Nadeschdan v. 1932 kuoltua hämärissä olosuhteissa tuo Stalinille yksityissihteeriksi. Nyt on 24-vuotias Roisa Kaganovitsch Stalinin vaimo.

Lazarus Kaganovitsh itse on useissa tärkeissä asemissa. Hän on Stalinin sijainen puolueen pääsihteerinä, hän on korkeimman puoluejohdon jäsen, organisatiojohdon jäsen, raskaan teollisuuden kansankomissaari (vast. meikäl. ministeriä), ylimmän neuvoston jäsen ja lisäksi monien johtoelinten jäsen. Hän ei ole oppinut, ei kirjoita eikä puhu hyvin. Mutta hänellä on loistava järjestelykyky. Hänellä on terävä äly. Hän on täydellisesti vailla kaikkea moraalia. Juutalaisten silmissä hän on Venäjän nykyinen kruununprinssi, Stalinin jälkeentuleva.

Kaganovitsh on huolehtinut perheensä parhaille paikoille. Stalinia hän johtaa välittömästi ja tyttärensä välityksellä. Hänellä on käsissään koko raskaan teollisuuden johto, nykyisin myös ylin liikennejohto. Hänen veljensä on ylin tekijä sotateollisuuden alalla. Hänen veljistänsä yksi on Ukrainassa, yksi Nischni-Nowgorodissa johtopaikoilla. Voi siis hyvin puhua Kaganovitsh-klikistä Venäjän nykyhetken johdossa.

Samoin nähdään tärkeimpien elämänalojen ylimmässä johdossa juutalaisia tahi juutalaisen kanssa naimisissa olevia venäläisiä. Poliittisessa johdossa on m.m. Molotovilla, jolla on juutalainen vaimo, tärkeä sija. GPU:n johdossa on juutalaisen Jagodan jälestä Jeshov, jolla niinikään on juutalainen vaimo. Punaista armeijaa johtaa ylimpänä poliittisena komissaarina juutalainen Mehlis Matthàns Berman, ihmishirviöjuutalainen, hallitsee 6½ miljoonaa ihmistä 300 rangaistussiirtolassa ja pakkotyömailla. Kaupan alalla ovat 45—70 pros. ylimmät paikat juutalaisten hallussa. Sanomalehdistö on juutalaisten monopoli samoinkuin TASS, tietotoimisto. Taide on suurelta osalta juutalaisten hoidossa. Juutalainen Lunatscharski oli ensimmäinen sivistyskomissaari.

Huomattava ja merkitsevä on juutalaisten osuus ulkoasiain hoidossa. Paitsi monia juutalaislähettiläitä, kuten Maiski, Suritz, Stein, Trojanovski y.m., on koko ulkopolitiikan johto vuodesta 1930 ollut juutalaisen F i n k e l s t e i n i n käsissä, joka on ominut itselleen vanhan venäläisen aatelisnimen L i t v i n o v. Finkelstein-nimen ohella on Venäjän ulkoministeri käyttänyt useita nimiä, kuten esim. Meier Wallach eli Wallach-Meer. Tällä nimellä hän 1907 istui ranskalaisen poliisin vangitsemana erääseen suureen raharyöstöön osallisena, jossa 35 henkilöä surmattiin, Pariisin vankilassa. Wallach-nimi yhtä vähän kuin Nitz, Graff, Luvinier, Borissuk, Dehtiarck, Felix, Poljanski, joita hän on käyttänyt, eivät olleet tarpeeksi kajahtavia Europoan loistojunissa matkustavalle komissaarille, siihen sopi paremmin Litvinov. Sen-

Ansioituneita naisia:

Kamreerin rouva

ANNA QUIST

suuren perheen äiti ja isoäiti, jolta on aina riittänyt aikaa ja harrastusta myös isänmaamme yhteisiä asioita kohtaan. Syntyneenä ruotsinkielisessä, silti suomenmielisessä maalaispappilassa, joutui hän jo aivan nuorena J. V. Snellmanin kansallisen herätyksen vaikutuspiiriin. Niinpä hänestä tulikin, jouduttuaan naimisiin, suomalainen äiti, joka on kasvattanut lapsensa Snellmanin hengessä.

Tämän ohessa on hänen herännyt kansallistuntonsa pakoittanut hänet jo varhain astumaan kodin piirin ulkopuolellekin mitä erilaisimmille yhteiskunnallisen elämän aloille. Perustamansa Kasvatusopillisen Ruoanlaittokoulun johtajana ja tyttönimellään, A n n a O l s o n i, julkaisemillaan keittokirjoilla, tuli hänestä maamme kotitalousopetuksen uranuurtaja.

Perheenemäntänä ja kasvattajana onkin hänen sydäntään aina ollut lähinnä Suomen kotien asema. Niitä on hän monin tavoin tahtonut olla mukana tukemassa ja kohentamassa. Tässä mielessä on hän alusta alkaen toiminut m.m. Kannaksen Marttayhdistyksessä, minkä rahastonhoitajana hän edelleen, huolimatta korkeasta iästään, on.

Monet muut niin yhteiskunnalliset kuin poliittiset riennot ovat elämän ankarien lakien pakosta jääneet jo taakse. Menneisyyteen jo kuuluvat Anna Quistin osuus julkiseen toimintaan, kuten hänen jäsenyytensä lukemattomiin yhdistyksiin ja johtokuntiin, m.m. Viipurin kaupungin valtuustoon, hänen poliittinen taistelunsa naisasianaisena ja nuorsuomalaisessa puolueessa. Historiaan on jo siirtynyt hänenkin osuutensa naiskagaalin toimintaan, jääkäriliikkeeseen ja vapaussotaan. Viimeksimainitusta tulkoon kerrotuksi, että hän oli niitä „sotalottia", jotka vapaussodan aikana, jopa sitä ennenkin keräsivät varoja ja varusteita vapaussota-armeijalle. Tuhansissa voi laskea ne villasukat ja lapaset, mitkä hänen käsiensä kautta Karjalan rintamamiehille kulkivat. Tältä ajalta on peräisin hänen lämmin rakkautensa sotilaskotityöhön, mitä hän myös aivan viimeaikoihin saakka on harrastanut.

Kunniaa suomalaiselle äidille, jonka rintaa vapaudenristi koristaa.

---

nimellisenä hän oli joitakin vuosia Englannin alamaisena mennen naimisiin rikkaan Ivy Lowin, Englannin ent. ulkoministerin Edenin vaimon sisaren kanssa. Mikä poliittisesti sopiva liitto: langokset Litvinov ja täyttäessä 60 vuotta hän oli karrierinsa kukkulalla, hallitsi Geneven kautta Eurooppaa. Sitten on tullut vaikeuksia: Espanjassa komintern epäonnistuu, Saksa, L:lle vastenmielisin valtakunta, nousee ja kasvaa arvonannossa ja voimassa eikä Moskovan verilöylyistä ole yhtä helppo lähteä esim. Geneveen, kun Stalinin "puhdistus"-into on puhdistanut jopa monta L:n Eden Geneven pöytien ääressä. Pari vuotta sitten L:n korottamaa lähettilästäkin eikä vain nimetöntä kansanmassaa, talonpoikia ja sivistyneistöä, kuten edellisvuosina. Siitä huolimatta L. istuu paikallaan ja hoitaa "kansanvallan, maailmanrauhan, ihmisoikeuksien, kollektiivisen turvallisuuden ja fascismin vastustamisen" maailmandiplomatiaa tottuneen keinottelijan kädellä. L. pyrkii määrätietoisesti maailmanvallankumoukseen, juutalaisten maailmanvaltaan. Hänestä Moskova siinä kelpaa yhtä hyvin pääkaupungiksi kuin New York, josta käsin rahajuutalaisisto hallitsee maailman liike-elämää.

Moskovassa on myös maailman ateistisen liikkeen keskus. Siellä on annettu määräykset Venäjän kirkon tuhoamiseen. 42,800 pappia ja piispaa on Venäjä surmannut kreikkalaiskatoliselta kirkosta, 200 evankeeliselta ja 818:sta roomalaiskatolisen kirkon hengenmiehestä on 5 jälellä. 900 luostaria on muutettu kommunismin tarkoituksia palvelemaan ja yksin v. 1936 tuhottiin 14,000 kirkkoa. Juutalaiset yksin ovat saaneet harjoittaa uskontoansa. Jumalattomuusliikkeen johdossa on juutalainen G u b e l m a a n - J a r o z l a w s k i ja liikkeen aktiivisimmat johtajat ovat suurelta osalta juutalaisia.

Kirjoittaja viittaa lopussa juutalaismahtiin Ameriikassa, jossa m.m. New-Yorkin juutalais-pormestari La Guardia ja raharuhtinas-juutalainen Untermeyer hallitsevat kommunismia tukien. Kaiken kaikkiaan toht. Kommoss on sitovin todistein osoittanut, että bolshevismi, juutalaisen Marxin oppi, on suunnaton ja vaarallinen mahtikoneisto m a a i l m a n v a l l a n k u m o u k s e n hyväksi ja että sitä käyttävät juutalaisaivot.

Kirja ansaitsisi tulla käännetyksi myös suomenkielelle. *H. R.*

Yliopistonopettajia kokouksessaan.

Saksan yliopistonaiset
kansallissosialistiseen naisten toimintaan

Senjälkeen kun Saksassa naisille annettiin oikeus tulla yliopiston opettajiksi, on naisdosenttien ja -professorien luku verkalleen kasvanut. Vuonna 1930 oli heitä 42, nykyisin on talvilukukautena 1935—36 tehdyn laskun mukaan 30 naisopettajaa, 13 ylimääräistä professoria, 13 dosenttia ja 4 teknillisen korkeakoulun opettajaa. Näistä opettaa 8 lääketiedettä, anatomiaa, perinnöllisyysoppia, silmänhoitoa, hygieniaa, bakteorologiaa, iho- ja sukupuolitauteja, farmakologiaa, patologista psykologiaa ja hammastenhoitoa, 8 on luonnontieteilijöitä, 4 opettaa kasvioppia ja perinnöllisyysoppia, yksi verentutkimusta, 1 zoologiaa, 1 kemiaa, 1 fysiikkaa. Filologiaa edustaa 3. Samoin sielutiedettä ja kasvatusoppia, 3 niinikään valtio- ja taloustiedettä, 1 lakitiedettä. Joukosta on erikoisesti mainittava ensimmäinen naisdosentti teologisessa tiedekunnassa, joka vuodesta 1934 opettaa kirkkohistoriaa ja kristillistä arkeologiaa.

Yliopistojen naisopettajilla oli jo ennen Hitlerin valtaantuloa oma yhdistyksensä, joka samoinkuin muutkin yhtymät sellaisenansa lakkasi. Tämän vuoden ensimmäisinä päivinä tuli Saksan yliopistojen kaikille naisopettajille kutsukirje, jossa heitä pyydettiin Saksan Frauenwerkin vieraiksi Berliniin rouva Scholtz-Klinkin aloitteesta. Kutsun tarkoitus selviää sanoista, jotka rouva Scholtz-Klink lausui saapuneille dosenteille puheessaan Weddingin naistentalossa. ”Olen kutsunut Teidät tänne, koska olemme päässeet työssämme niin pitkälle, että haluaisimme saada Teidät myös lähemmäs työtämme. Näitten päivien tarkoitus ei luonnollisesti ole käsitellä tieteellisiä kysymyksiä ja etsiä niihin asennetta, vaan osoittaa ainoastaan Teille, mitä me naisten toiminnassa olemme neljänä vuonna saaneet aikaan. Haluaisimme Teiltä saada tietää, mitä Te ajattelette tästä työstä, millaisena te kansakunnan naisina näette asemanne kansan keskellä, millaisena näette työnne, sen tarpeet ja sen erikoistehtävät. Me tahdomme saada kosketuksen teihin katsellaksemme sitten suuresta näkökulmasta yhteistä työtämme.” — ”Me tiedämme, että kansamme tarvitsee jokaisen tutkijan työn suurimpaan mahdolliseen itseapuun pakoittavassa olemassaolon taistelussa. Naistentoiminta asettaa siihen nähden tehtäviä, jotka eivät ainoastaan vaadi tieteellisten menetelmien osaamista, vaan jotka edellyttävät syvällistä kokemusta käytännöllisissä ja naisen sielunelämää koskevissa kysymyksissä”. — ”Olen saanut tehtäväkseni muodostaa yhtenäiseksi Saksan naisten kansaa palvelevan asenteen. En koskaan tule sallimaan, että naisten järjestö työskentelee sivussa sensijaan, että sen on työskenneltävä miesten järjestön kanssa. Mutta on olemassa sellaisia asioita, joissa nai-

Me maalaisemännät

vietämme sekä heinäkuiset helteemme että elokuiset iltamme vain hellan ja pirtin peräpenkin vaiheilla, ja kaunis aurinko ja hienot hiekkarannat jäävät meiltä näkemättä ja kokematta. Tupa on kuuma ja on niin tuskainen olo, kun aina vaan saa keittää ja paistaa niittyväelle evästä. Toiset siellä huhkivat satoa korjuun ja syövät piiraitamme.

Näin ajattelemme, kun päivästä toiseen saamme talon nuorimpien kanssa kotona kyyhötellä toisten heiluessa pellolla. Ja kärpäsiä on aivan tupa sakeana. Sekin niin piinaa.

Ei ole näillä Kainuun kauniilla kankailla kunnon laidunmaita ja saamme pitää lehmämme kesätkin navetassa, siksipä niitä kärpäsiäkin niin paljon on. Lieneekö meillä Kainuun eläjillä muuta niin raskasta taakkaa näin kesäisin kannettavanakaan kuin nuo navettaan ruokittavat eläimet. Niille kun saa suurin kantamuksin hankkia tuoretta ruohoa syötäväksi ja katsella niiden tuskaista oloa talvisissa asunnoissaan, vaikka elämän meno ja vuodenajan tavat vaatisivat vapautta, ruoholaidunta ja kesää.

Mekin kun saamme piiraat paistetuksi ja nuorimmille jotakin ruuaksi ja tupamme siistiksi, joutaisimme aivan varmasti nauttimaan lastemme kanssa kesästä, pääsisimme kuin virkamiesperheet ainakin järven rantaan edes tunniksi pariksi ulkoilemaan, mutta eipäs! Ota vain viikate käteesi ja ala mistä lähempää löydät niittää elukoillekin ruokaa, ja vaikka ei nyt aivan täytyisi niittääkään, niin on se ainakin kannettava jostain suojasta eteen ja juotettava karja myös. Meidän talossakin kun on 8 lehmää (hevoset onneksi ovat peltomiesten matkassa), 4 lammasta, 2 sikaa ja kanoja, ja kaikki ruokittava kotona, niin saa siinä pyöriä, ennenkuin ne ja 3 lasta ovat saaneet edes välttämättömimmän hoitonsa. Paista ja leivo siihen vielä tuoreet rieskat ja piiraat, kirnua voi ja pese lapsen vaatteet ja kapalot, niin jo tiedät päivätyön tehneesi ilman ajatustakaan hiekkarantojen hyvästä.

Vakavasti ajatellen asiaa, täytyy sanoa, että ainakin kainuulaisen maalaisemännän suurin vitsaus on kotikarja ja kärpäset. On niin sääli karjaansa, jos on ehkä tukalaa omakin olo kuumassa tuvassa kesän parhaimmalla helteellä, niin oma osa ei tunnu miltään sen rinnalla, mitä eläinraukat saavat kärsiä ahtaissa navetoissaan kesät talvet. Kun ei ole muuta kuin kanervakangasta, niin ei ole eläimille syötävää, vaikka ne laskisikin metsään vähäksi aikaa kesästä. Laidunmaita ei ole. Pieni "plätti" ruohoista maata jos olisikin kotipihalla, niin sekään ei elätä karjaa koko kesää, ja ainoat pellot on viljalla ja kylvöheinällä. Niittyjäkin on, jossakin kaukana järven lietteillä tai joen varrella, jonne on matkaa monet, ehkä kymmenetkin kilometrit ja jonne väki lähtee viikkokuntiin heinäntekoon, joku vain käy silloin tällöin lisää evästä hakemassa. Sellaista se on meidän elämämme kesän kauneimmilla ollessa.

Ja kärpäset. Niitä et paimenna, etkä suojele tupaasi, niin ettei niitä olisi surisevina laumoina kaikkialla. Karja ja kärpäset kuuluvat yhteen, ja vaikka minkälaiset paperit, sideharsot ja lankaverkot ja rautaharkot laittaisit, ei ne estä kärpäsiä tulemasta ja olemasta aivan kylläksi asti. Myönnämme, että paljon niille voikin, mutta ei niin paljoa kuin tahtoisi. Sen lisäksi vielä sääsket viheltävät yöt korvissasi, niitäkin kun aina tahtoo päästä sisään avonaisista ikkunoista. Ainaista taistelua kun ylläpitää, niin saahan sitä muut huoneet vielä itikoilta säästymäänkin, mutta tuvat. Ne ovat joskus aivan toivottoman sakeana ilman pörriäisistä.

Te kanssasisaret siellä viljavilla ja hedelmällisillä etelän mailla ette voi aavistaakaan. mitä oikean korpieläjän kesä sisältää. Teillä kun on kotihaat ja laajat laitumet, ette ajattele meitä, jotka niiden puutteessa saamme kärsiä niin monenlaista vitsausta.

Maalaisemäntä.

---

silla on oma yhteinen asenteensa ja joissa heillä täytyy olla sellainen, ei taisteluasenne miestä vastaan, vaan miehen työn täydentämiseksi. On kysymys siitä, että kaikissa Saksan naisissa saadaan aikaan sisäinen yhteenkuuluvaisuus". — Kokouspäivinä pidettiin esitelmiä Saksan naisesta tutkijana korkeakoulussa, keskusteltiin, tutustuttiin naisten järjestön suurenmoiseen huoltotyöhön ja äiti- ja talouskoulutusmuotoihin, Frauenwerkin laajaan kauniiseen juhlatoimistotaloon Derfflinger-kadun varrella. Kaiken kaikkiaan oli kokous, jossa vallitsi sydämellinen mieliala, rohkaiseva ja yhdistävä. Frauenwerk on jo sulattanut piiriinsä laajat kansannaisten-, työläisnaisten-, virkanaisten-, opiskelevien-, kaupunkilaisnaistenkerrokset. Akateemisten naisten kokoontuminen merkitsee sitä, että myöskin naisten edustama tieteellinen työ lähentyy tästä lähtien lähemmäs naisten yhteiskunnallisen toiminnan piiriä. Se tapahtuu epäilemättä suureksi hyödyksi niinhyvin naisten työlle kuin heidän asemalleen uudessa nousevassa Saksassa. **—a —n.**

Olen ajatellut matkustaa kesäksi ulkomaille . . .

kuuluu "tyttöjen huoneesta" Leena-Kaarinan tärkeyttä vapiseva ääni. Muu perhe sattuu istumaan kuulomatkan päässä.

— Kyllä se ajatteleminen on suurimmaksi osaksi jäänyt muiden osalle, — ensin ajatteli isä, sitten ajatteli äiti, että uskaltaako tuollaista lasta lähettää yksin niin pitkälle matkalle, ja sitten ajatteli Helsingin Lautakunta kauhean kauan, että uskaltaako tuollaisen pyryharakan näköisen tytön ottaa mukaan — mutta Leena se vaan "ajattelee" matkustaa kesäksi ulkomaille, naurahtelee veli, joka jo on kokonaan unohtanut, että hän itse vielä vuosi sitten vakavana ja itsetietoisena "aikoi" matkustaa kesäksi "Keski-Eurooppaan".

Puhelu luokkatoverusten kesken Leenan huoneessa jatkuu (siellä sivumennen sanoen harjoitellaan geometrian huomisia kokeita).

— Älä, minne sinä matkustat? kysyy vilpittömän kadehtiva ääni.

— Niin, tuota, en itsekään vielä oikein tiedä paikkaa, tunnustaa Leena nolona.

Asia on nimittäin niin, että pitkällisten perheneuvottelujen ja tuttavien kehoitusten jälkeen oli päätetty lähettää Leena-tyttö oppilasvaihdon mukana Saksaan saamaan käytännöllistä harjoitusta saksan kielessä. Kauan jännityksellä odotettu kirje oli vihdoin tullut ja kertonut, että yhteiskoululainen Leena Kaarina oli hyväksytty oppilasvaihtoon ja saanut toverikseen jonkun Christelin, jonka sukunimi tuntui olevan mahdoton lausua ja jonka kotipaikkaa Otavan Keskikoulun kartasto kieltäytyi tuntemasta. Tulevalle toverille menevä ensimmäinen kirje oli yhteisvoimin saatu kokoon ja ensimmäinen yhdysside tulevien ystävysten kesken oli solmittu. Viimeinen kuukausi kului nopeasti odotuksen ja pakkauksen jännityksessä, vaikka matkakuume tahtoikin joskus nousta yli huipun.

— Äiti, jos minä tulen sairaaksi juuri silloin, niin miten sitten käy? Saanhan minä silti mennä mukaan, voinhan minä nukkua laivassa koko ajan? — Sano, mikä on korkein kuume, mitä minulla saa olla, että minä pääsen mukaan. — On se onni, ettei minulla ole piikkareita, niinkuin Veikolla, jotka piti saada mukaan, ja kun Veikko kotimatkalle oli pakannut ne, niin piikit olivat menneet kahdesta paikasta Veikon uuden paidan läpi — mutta kukas käski kääriä piikkareita paitaan. — Ei kai minun tarvitse ottaa geometrian kirjaa mukaan, jos tulee ehdot, en minä kumminkaan siellä voi lukea. — Ja kuule, jos mulla on kurkku vähän kipeä, niin eihän minun sentähden tarvitse jäädä pois. — Kamalaa, jos se Christel on hyvin pieni, kun minä olen näin pitkä, luuletko, että ne Helsingissä tietää, onko hän pieni vai pitkä — äiti, etkö sinä voi kirjoittaa ja kysyä — ja kuule — kysy samalla, että voiko tulla toisella laivalla, jos sattuu tulemaan sairaaksi juuri silloin — — —.

Saatiin lopuksi karsittua tavaraa pois niin paljon, että ne saatiin mahtumaan luvallisiin matkalaukkuihin, kurkkukipua ei tullut eikä uutta yleiseurooppalaista sotaa syttynyt, joten Leena oli määrättynä päivänä saanut asianmukaiset lippunsa ja värilliset nauhansa, luvannut h e t i kirjoittaa oikein kirjeen eikä vain maisemapostikorttia, niellyt urhoollisesti esiintunkevat kyyneleet ja lähtenyt ensimmäiselle pitkälle matkalleen.

Alkoi jännittynyt postin ja kirjeen odotus. Ja tulihan sekin vihdoin. Maisemakortti luonnollisesti — ja kiireesti lyijykynällä kirjoitettu: Rakas äiti. Olemme nyt Berliinissä ja asumme tässä talossa, joka on kuvassa. On eri kova kiire ja en ennätä kirjoittaa enää. Terv. Leena. P. S. Voin hyvin.

Seuraava viesti, tällä kertaa jo virallinen kortti, tuli loppumattoman ajan perästä ja kertoi: Rakas äiti. Terveisiä täältä. Tämä paikka on lähellä Dresdeniä. Merkitkää se musteella sinne kartalle, että voitte näyttää vieraille, missä minä olen. Täällä on eri hauskaa, mutta suu tulee kipeäksi kun pitää puhua vain saksaa. Christel on kiva ja yhtä pitkä kuin minä. Paljon terveisiä L-a. P. S. Katsokaa sanakirjasta, mitä kirjekuori on saksaksi ja kirjoittakaa heti minulle. En voi muuten kirjoittaa kirjeitä. —

Heinäkuun alkupäivinä palasi Leena ruskeaksi paahtuneena ja säteilevän reippaana kotiin mukanaan vaalea, sinisilmäinen toverinsa. Reipas Christel tutki heti kaikki paikat kotona ja ulkona ja oli alusta alkaen kuin kotonaan. Tunnelma ensimmäisten aterioiden aikana oli lievästi sanottuna kankea, sillä kukaan muu kuin Leena ei oikein uskaltanut aloittaa saksankielistä puhetta. Mutta muutaman päivän perästä suli kankeus pois, ja koko perhe hyökkäsi riemulla koettelemaan siipiensä kantavuutta. Vanha, jo unohtunut kielitaito uudistui päivä päivältä. Saunaa oli kokeiltu jo ensimmäisenä päivänä ja tuloksena oli paksu kirje Saksaan kotiväelle.

— Pitäisi sanoa niille, jotka tekevät koulukirjoja, että kirjaan pitää ottaa sellainen kappale, jossa kerrotaan saunasta. Millä sitä muuten osaa selittää saksaksi. Minä en koettanutkaan, vaan sanoin, että Christel sitten kirjoittaa ja kertoo. Mutta kyllä minua sentään harmitti, kun ne luulivat sitä höyrykaapiksi, jossa on niin paljon höyryä, etteivät ihmiset ollenkaan voi nähdä toisiaan, tuskitteli Leena ja häneen yhtyi koko perhe.

Se kuukausi, joka Christelin oli määrä olla Suomessa, sujahti melkein lentäen. Hän oli oppinut sanomaan suomeksi hyvää yötä ja kiitos, "lämpi-mämpi" sekä kangertelematta "mustan kissan paksut posket" ja isäntäväki taas oppinut hyvän saksan harjoituksen lomassa tietämään, että sanotaan die Sauna, mutta das Kaurapuuro. Tytöt olivat tulleet keskenään eroamattoman hyviksi ystäviksi ja päättäneet kirjoittaa toisilleen isoäiti-ikään saakka. Miten tuo päätös sitten pidettäneekin, tosiasia vain oli, että koko perhe tunsi olonsa haikeaksi, kun iloinen Christel otti jäähyväisiä ja matkusti kotiinsa mukanaan lahjoiksi kotiväelle ja tuttaville puoli tusinaa puukkoja ja lahjana Leenalta ja suomalaisilta "vanhemmilta" oikea kuparinen kahvipannu.

Alastomuus

Mukavinta olisi vain omassa kammiossaan pudistaa päätä alastomuuskulttuurille sen, joka ei kirjoita siitä niin myötämielisesti kuin selostuksista päättäen eräs ruotsinkielinen yliopiston naisprofessori. Jos alastomuutta lähtee arvostelemaan, se katsotaan tietysti ahdasmielisyydeksi, vanhanaikaisuudeksi, tätimäisyydeksi ellei suorastaan isoäidin aikaiseksi pedanttisuudeksi. Ja ehkäpä osaksi siksikin, että arvostelu vaikenee, alastomuuden viljely on jo meilläkin päässyt hyvin lähelle säädyllisyyden rajaa, ylittää sen valitettavan usein.

Kysymys ei ole tässä siitä pukeutumismielettömyydestä, joka kukoistaa n.s. seurapiirielämässä ja jonka mukaan verhon täytyy puuttua aina joltakin naisväen ruumiinosalta — nykyisin selästä. Se koskee sittenkin ahtaampaa piiriä kansasta, sitä, joka auttamattomasti elää ulkolaisten mallien orjuudessa.

En myöskään tarkoita sitä, että kesällä annetaan ja otetaan kotoisessa perhepiirissä vapaus maalla omassa aitauksessa esiintyä uimapuvuissa ilman kiusaavia vaatekappaleita. En liioin sitä, että kylpyläkaupungeissa sallitaan kaduillakin rantapuvun käyttö. Vielä vähemmin sitä, että töissä pellolla, rakennuksilla, tienkorjuussa y.m. työmies antaa päivän rusketuttaa yläruumiinsa tahi nainen esiintyy liivisillään, tahi muuten kevyissä verhoissa. Se on luonnollista, työn ja kesän vaatimaa. Vaan muuta alastomuutta tarkoitan, itseänsä näyttelevää ja peilailevaa alastomuutta. Siitä jotakin.

Sattumalta eräässä ulkolaisessa kylpypaikassa sain silmäni auki: Näky oli lievemmin sanoen — kauhistuttava. Kylpylässähän on omat vapautensa. Mutta hyvänen aika — eikö mitään rajoja! Eikö edes nuoria säästetä? Elähtäneitä, hirvittävän näköisiä, pelottavaruhoisia elostelijoita, jotenkin alasti. Nuoria, suloisia, tuskin aikuisia neitosia, lapsia, niin vähän yllä kuin mahdollista. Ja joukossa naisolioita — nähtävästi niitä onnettomia — kadulta. Kun tätä kauhistuu, vakuuttaa toinen: Rauhoitu, Suomessa on juuri samanlaista kuin kaikkialla! Niinhän on. Yhteisiä uimarantoja, joilla ollaan yhteenahdettuina, kokonaiset rantahiekat. Kaikennäköistä ja -tapaista olentoa, miestä ja naista. Yhdessä loikoillaan, kuten naisten y.m. lehtien kuvatkin kaikille osoittavat, yhdessä uidaan, kisaillaan vedessä — eikä millään ole mitään rajaa. Kukaan ei puutu asioihin. Kukapa haluaisi näyttää vanhanaikaisen ahdasmieliseltä. Alastomuus on muoti.

Niinpä kai. — Joku "suuttunut mies" tosin, kuten äsken muutamassa päivälehdessä, voi kauhistua alastomuuden julkeutta. Mutta esim. naisten suuria yhtymiä, jotka ajavat maailmanrauhan, kansanvallan y.m. komeita asioita, ei se näytä liikuttavan. Vai olisiko helsinkiläisen naisprofessorin alastomuuskanta jo laajempien edustavien piirien?

Tämänkesäisten voimistelun suurjuhlien aikana herätti huomiota myös eräänasteinen alastomuus. Ei stadionilla. Suurena joukkona, järjestetyissä riveissä — t.s. määrätyn kurin alaisuudessa — olivat voimistelijat todella paljaine raajoineen ihastuttavan kauniita olentoja stadionin vihreyttä vasten. Vaikka tosin joku huomautti verratessaan pukukehitystä naisvoimistelun 40-vuotisjuhlassa: "Ja mitä heillä on yllä neljänkymmenen vuoden perästä, jos puku vähenee samassa suhteessa kuin tähän asti!" — Rivistössä käytettyjä voimisteluasuja en kuitenkaan tahdo arvostella. Mutta kadulla, ihmisvilinässä, kaupungin tungoksessa, raitiotievaunuissa — pitikö voimistelijain viedä puolialastomuutensa turulle? Kuuluiko se asiaan? Onko tuo vähävaatteisuuden näyttely olevinaan voimistelun mainostusta? Vai eikö stadion voi antaa suojia esim. verryttelypuvuille, joilla näytäntöjen välissä saisi esiintyä kaupungilla? Olivathan johtajat itse stadionillakin verhoutuneet kauniisiin vitivalkoisiin kiireestä kantapäähän ja mainostivat valkeudellaan viehkeästi naisellista liikuntakasvatusta. Eikö joukoillakin voisi olla jotakin sentapaista? Eihän tällainen voi olla edes rahakysymys. Verryttelypuku ei maksa niin paljon, että se ketään estäisi juhlille pääsemästä. Ja siro verryttely- t.m.s. puku voimistelijan yllä mainostaisi liikuntakasvatusta ainakin yhtä paljon kuin alastomat, vilusta sinertävät, josjonkinlaiset raajat, eikä loukattaisi kenenkään säädyllisyyden tunnetta.

Teille, jotka määräätte ja vastaatte näistä asioista kaupunkien ja kylpyläin hallituksissa, liikuntakasvatuksen ylimmässä johtajistossa y.m., tahtoisin ylläsanotun johdosta tehdä kysymyksen: Ettekö näe nykyisessä asiantilassa mitään vaaraa? Lähettäisittekö te, naiset esim. oman nuoren tyttärenne noin peittelemättömänä näytteille turulle kaikenlaisten silmien eteen? Hyvin moni äiti ei lähettäisi omaansa. Ja ellette omaanne soisi sinne, tuohon alastomuutta ja puolialastomuutta harrastavaan joukkoon, niin ajatelkaa, että heistä, noista nuorista ja puhtaista, on vastattava, ettei hyvien kilpien varjolla johdeta heitä tahraamaan mieltään. Terveyden ja reippailun vuoksi uhrataan urheilu- ja uintiareenoilla liian paljon, jos heikennetään nuoren naisen kainoudentunne, sillä se on suurimpia voimia siveellisen kunnon säilymiseksi.

"— — — Joka pahentaa yhden näistä pienimmistä, parempi olisi — — —"

H. R—nen.

— Eri noloa, kun ei ole enää lapsia, joita voisi mennä ensi vuonna vaihtoon — valitteli Leena — mutta me sovittiin jo Christelin kanssa, että me vaihdetaan taas ensi vuonna ja sitten — ja sitten me lähetetään omat lapsemme toistemme luokse, ja kuule, äiti, saadaanhan me taas ensi vuonnakin vaihtaa!

Katariina.

KIRJALLISUUTTA

Kirja koulusta.

HUGO SVENSSON: Hjalmar Willén ja hänen luokkansa. — Otava. — Suomentanut Aukusti Simojoki. Hinta 40:—, nahkaselk. 55:—. "Nykyajan kertojamestareita" nimisessä valiosarjassa julaistuja romaaneja.

Hugo Svensson on tuttu myöskin suomalaiselle yleisölle kouluelämän kuvaajana ja saanut tunnustusta jopa siinä määrin, ettei vain kirjallisissa piireissä, mutta myöskin pedagoogisissa piireissä hänet huomioidaan. Esiteltävänämme oleva teos on seikkaperäinen kuvaus Ruotsin oppikoulun lukioluokan ja heidän luokanjohtajansa elämyksistä kolmen kouluvuoden ajalta siihen hetkeen, jolloin luokka valkolakkisena jättää koulun. Jopa niin tarkka kuvaus, että luokka esitellään teoksen alkulehdellä päiväkirjasta kopioituna luettelona vanhempainsäätyineen ja entisine opintoineen jokaisen seitsemäntoista kohdalta. Lukija saa oppilas oppilaalta tutustua tuohon nuorisojoukkoon, joka tulee eri kouluista, luokanjohtajan näkijänsilmin selostettuna. Kirjoittaja, joka itse on pedagoogi, on suuri nuorten tuntija — arvioi heidät kohdalleen ensi näkemästä jo pienestä ilmeestä.

Tutustutaan myös eri tilanteissa koululaisten asuntoihin, hyviin ja huonoihin, kotioloihin, vanhempiin. Syvällisimmin nähdään nuori sielu aineitten ääressä, joihin Hjalmar Willen, ruotsinkielen opettaja, syventyy erikoisen suurella, liikuttavalla hartaudella. Sanonnasta, kirjoitustavasta, kirjaimista hän tutkii nuorta kasvattiaan. Jokaista. Tutkii, ei vain kylmästi korjaa. Ja haltioituneen innostuneesti hän johdattelee tunneillaan nuoria kirjallisuuden edustavimpien henkien pariin. Hän iloitsee luokkansa edistyksestä kuin isä lastensa puolesta, suree ja huolehtii heidän huolensa, kärsii heidän rikoksistaan ja onnettomuuksistaan. Olematta koskaan pedantti tahi äitelä. Suuren taiteilijan tavoin kirjailija pysyy tarpeellisen matkan päässä kuvattavasta aiheesta voidakseen antaa sille viimeistellyn muodon. Svenssonin tyyli on yksinkertaista ja korutonta, vain Ruotsin kirjallisuuden suuruuksia kuvatessaan hän paikoin joutuu ruotsalaiseen olemukseen kuuluvan paatoksen valtaan.

Kirja on mitä miellyttävin tuttavuus erikoisesti opettajalle. Hjalmar Willen sopisi luokkaopettajan ihanteeksi monessa suhteessa. Työ, erikoisesti oman luokan nuorten kehitykseen tutustuminen ja heidän johdattelemisensa pienin viittein tapaus tapaukselta, lämmin osanotto ja samalla pieteettimäinen arvonanto nuoren kehkeytyvän luonteen edessä, on Hjalmar Willenille kutsumus, ei työtä leivän ja palkan vuoksi. Sellaisena hän kelpaisi esimerkiksi myöskin meidän pedagoogeillemme. Epäilemättä opettaja kuin opettaja tarttuu tähän ansiokkaaseen teokseen — asettaa sen eteensä — arvioi itseään siinä sivussa, tuntee ehkä pienen pistoksenkin tunnossaan eikä kirjan loppuun luettuaan niin vain sitä unohda. Sielullisesti suuri panos ei päästä häntä. Äidinkielen opettaja eritoten, jonka on johdettava nuori kansa hengen rikkauksiin, saa varmaan työhönsä virkistäviä herätteitä. Kirja sopisi muuten juuri opettajain "kerhoissa" luettavaksi. Vaikka siitä nauttii ken tahansa hyvästä kirjallisuudesta välittävä.

H. R.

Viisas kirja.

GEORGE SANTAYANA: Viimeinen puritaani. — WSOY. Hinta 65:—, 80:—

Esiteltävä teos ei ole yksinomaan romaanina varteenotettava, vaan ensi sijassa sen vuoksi, että se on eräänlainen hengen pyhiinvaellusmatka totuuden ikuisten peruskysymysten parantaville lähteille. Samalla se on kuin viisaan elämän summa, vanhenevan ihmisen viileästä rauhasta ja etäältä tehtyjä huomioita sekä kansoista, yhteiskunnista että yksilöistä. Usein ne saattavat olla melko kirpeitäkin, ja monet ajatukset ovat riemastuttavia, kuten esim: "Demokratia ja urheilu, aikamme kaksi hirmuvaltiasta." Toisaalta joku mietelmä on yliammuttu, kuten esim. puritaanisuuden ja bolševismin rinnastaminen tarkoitusten puhtaudessa. — Kirjan viehätystä lisää monin paikoin melko karu huumori ja muutamien ihmishahmojen luomistavassa riemullinen kirurgin kylmäverisyys. Päähenkilö, Oliver Alden, viimeinen puritaani, jää mieleen uskollisena, yksinäisenä ja ylevänä, mutta jotakin "länsimaitten" hengen tuhosta on siinä, että hänenmoistansa varten ei ole moneksi vuosikymmeneksi tämä maailma.

Kaikkiaan: viisas kirja, 72-vuotiaan tekijänsä ainoa. Ei ole ihme, että se on saavuttanut maailmanmaineen. Sillä tämä aika on kuin Ranskan suuren vallankumouksen edellinen vuosisata, että se nauraa itselleen eikä tiedä nauravansa, ja se tuomitsee itsensä eikä tiedä tuomitsevansa. Tämä teos on eräänlainen uusimman ajan nauru ja — tuomio.

A. I.

Englantilainen sensatioromaani.

A. J. CRONIN: Sisärengas. — Otava. — Hinta 65:—, nahkaselk. 80:—.

Kaikkia meitä kiinnostavat lääkäriromaani, kaikilla meillä on jotain kosketuskohtia lääkärimaailmaan. ”Sisärenkaalla” on vielä erikoinen mielenkiintonsa sen sensatiomaisen huomion vuoksi, mitä se on herättänyt kotimaassaan. Kirjan tendenssinä on nimittäin hyökätä vanhentuneen ja paikoilleen pinttyneen, ”mädän” järjestelmän kimppuun, joka jarruttaa kaikkea todellista edistystä. Sairaalat saavat toimia yli satavuotisissa suojissaan epäterveellisessä ympäristössään. Lääkäreille ei anneta tilaisuutta riittämättömän koulutuksensa täydennykseksi opiskeluun, vielä vähemmän tieteelliseen tutkimustyöhön. Niinpä suuri osa lääkäreistä onkin ”shakaaleja”, jotka ”antavat kaikki nuo tarpeettomat ruiskeet, leikkaavat nielurisat ja umpisuolet, joissa ei ole mitään vikaa, pelaavat toistensa kanssa pallopeliä potilaillaan, — tukevat kaikkea muuta kuin tieteellisiä parannuskeinoja ja ajavat takaa rahaa koko ajan”.

Romaani kuvaa päähenkilön, tohtori Andrew Mansonin kohoamista Walesin kaivosseudun apulaislääkäristä Lontoon hienoston muotilääkäriksi. Hänen elämänsä on taistelua suorastaan nälkää ja köyhyyttä vastaan niin kauan kuin hän rehellisesti yrittää noudattaa tieteellistä pätevyyttä, mutta ilmiömäistä menestystä heti hänen tinkiessään siitä ja hoitaessaan hienojen potilaittensa mieliksi heidän olemattomia vammojaan.

Tekijän ihanne on lääkärien keskenään muodostama eräänlainen yhtiökumppanuus, niin että kukin hoitaisi oman alansa potilaat ja saisi syventää tietojaan tarvitsematta hajoittua yleislääkärin liian moninaisiin tehtäviin ja alistua koko vastuuseen. Teoksen nimihenkilö päättää perustaa parin lääkäritoverinsa kanssa tällaisen oman yhtiösairaalan, mutta kokeilun tulosta ei lukija enää saa seurata.

Väitetään, että tämä teos tekisi huonoa kylvöä horjuttaessaan lukijan auktoriteettia yleensäkin lääkäreitä kohtaan. Ymmärtäväinen lukija kuitenkin osaa oikein käsittää tekijän tarkoituksen. Ja luulosairaille antaa se vain terveellistä ajattelunaihetta. — Eikä hyökkäys ”järjestelmää” vastaan liene meillä Suomessa kipeä paikka. Meillähän ei ole vanhaa, joka sitoisi. Sanoohan toht. Manson kadehtien: ”Uudet maat saavat jotain aikaan”.

Huolimatta kirjan 407:stä tiheään painetusta sivusta sitä tuskin malttaa jättää kesken käsistään. Yllä oleva riittänee suositukseksi.

E. V.

Emäntien ystävä.

KOTIRUOKA, keittokirja kotia ja koulua varten. Toimittaneet Edit Reinilä-Hellman, Sophie Calonius, Valma Krank-Heikinheimo ja Ragni Tennberg. — Otava. Hinta sid. 45:—.

Tämä emäntien jo 30 vuoden ajan käyttämä ja hyvin suosima keittokirja on nyt ilmestynyt jälleen uutena painoksena, jo 14:ntenä. Sitä on paljon uusittu ja siihen on tehty lisäyksiä. Eniten kiinnittävät huomiota uudet kuvat, kokonaista 80 kpl. (m.m. katettujen pöytien kuvat ovat aivan uudet), jotka antavat kirjalle hauskemman, uudenaikaisemman leiman. ”Kotiruokakaan” ei tunnu enää vanhanaikaiselta uusien keittokirjojen rinnalla.

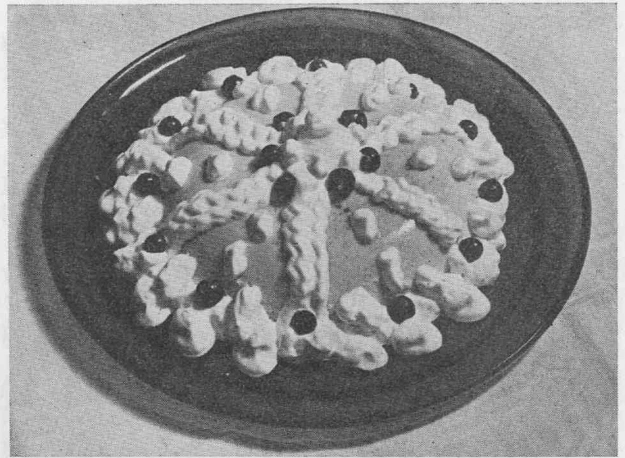
Lisäyksiä on tarvittu erikoisesti tuoreravinnon alalta, tuoresäilöntäosasto on kokonaan uusi. Juuri tämä puolihan onkin kotitalouden päivänkysymyksiä — ”Kotiruoka” seuraa aikaansa. Hyvin tervetullut on myös kirjan alussa oleva luettelo tavallisten kotoisten mittojen painoista. Eihän aina ole vaakaa käytettävissä.

Uudestisyntynyt ”Kotiruoka” on sama hyväksihavaittu emäntien ystävä kuin ennenkin, mutta samalla se on ajanmukainen keittokirja. Jokainen nuorikko ostaa sen kotiinsa, missä se palvelee yhtä auliisti kuin äitiä aikanaan. Ja mielellään äitikin tutustuu tähän ”uudennokseen” pysyäkseen ajan tasalla ja kenties huomaa itsekin tarvitsevansa uuden.

Iloiten tervehdämme ”nuorentunutta” ystäväämme!

E. V.

Marja-ajan jälkiruoka

2 dl kermaa (vaahdoksi), 2 liivatelehteä, syvä lautasellinen suolatonta mannasuurimopuuroa, mausteeksi sokeria ja survottuja marjoja.

Puuroon sekoitetaan mausteet, kermavaahto ja vesitilkkaseen sulatetut liivatelehdet. Seos pannaan vedellä huuhdottuun kulhoon, saa hyytyä ja kaadetaan siitä vadille. Koristetaan kermavaahdolla ja tuoreilla, kokonaisilla marjoilla.

Elinan ja Klaus Kurjen vihkiäiset Jäger-filmin kotimaisessa elokuvassa "Elinan surma", jonka ensi-illat ovat 4/9 1938 Helsingissä, Turussa, Tampereella, Viipurissa, Kotkassa, Lahdessa, Porissa, Hämeenlinnassa, Vaasassa ja Oulussa.

Elokuvapalsta

Elokuva, nykyajan suuren yleisön suosikki, jatkaa voittokulkuaan vuodesta vuoteen. Meidänkin maamme seuraa kiinteästi mukana. Elokuvateattereita on joka kaupungissa, useissa kylissäkin. Tämän vuoden alussa laskettiin niitä maassamme jo 274, Helsingissä yksistään jo 45. Tällä hetkellä luku varmasti on vielä suurempi, uusiahan syntyy tuon tuostakin. Ja kun jokainen niistä pyörittää ohjelmansa kolme kertaa joka ilta, on Suomen kansalla tilaisuuksia. Niitä se käyttää kyllä, mutta eri asia on, pystyykö se valitsemaan katsottavansa. Sillä filmiyhtiöt seuraavat yleisön makua, mitä yleisö mieluimmin katsoo, sitä myös tuotetaan.

Sesonki alkaa jälleen iltojen pimetessä ja ihmisten palatessa kesälaitumiltaan. Pääkaupungissa antoi kauniin alun syyskaudelle *Leni Riefenstahlin Olympia*-filmi, tullen juuri sopivalla ajankohdalla, jolloin vasta saapunut uutinen Suomeen saatavista vuoden 1940 Olympialaisista kisoista oli saanut kaikkien mielialan urheilulliseen vireeseen. Elokuvaa ja sen tekijätärtä on ylistetty monin kaunein sanoin, eikä syyttä — tämä filmi on taidetta, se tuo parhaimman ja kauneimman urheilusta esiin, saa aikaan innostuneen juhlatunnelman. Kun tämä filmi näin olympialaisten aattovuosina tulee kiertämään maaseutuakin, kannattaa se käydä katsomassa muidenkin kuin urheiluväen.

Näinä päivinä on ensimmäisen kotimaisen uutuuden ensi-ilta. Nimi *"Poikamiesten holhokki"* jo kuvaa laadun, huvinäytelmä samaan tyyliin, joita meillä jo runsaasti on esitetty. Kotimainen filmituotanto on muuten tänä kesänä pannut parastaan, kokonaista 18 uutta filmiä on ollut tekeillä. Iloiten on todettava, että vihdoinkin on uskallettu käydä käsiksi kotimaan historian ja kansanrunouden aiheisiin. Niistähän luulisi löytyvän kiitollisen aarreaitan, kun syytetään aihepulaa ja filmataan vanhoja aiheita yhä uudelleen. *"Elinan surma"* — tunnetun kansanballaadimme mukan filmattu — on kiitettävä yritys, odotamme vain jännittyneenä tulosta. *"Sysmäläisiä"* taas on historiallinen huvinäytelmä, pohjana Jalmari Finnen samanniminen romaani. Ovatpa filmimiehet rohjenneet tarttua niinkin arkaan aiheeseen kuin runoilijakuninkaamme J. L. Runebergin nuoruudenrakkauden kuvaukseen vanhan Porvoon kehyksissä. Muistaen joku aika sitten lehtien yleisönosastossa käydyn sananvaihdon voinemme ennustaa tämän filmin herättävän yleisön keskuudessa, joka tietenkin pelkää pieteetin puutetta ihaillun kansallisrunoilijan suhteen, ajatustenvaihtoa puolesta sekä vastaan. *"Nummisuutarit"* on myös kuvattu jälleen vuosien väliajan jälkeen, ja uskomme kyllä, että tämä suomalaisen huumorin loistonäyte pystyy jatkuvasti tarjoamaan riemullisia hetkiä katsojille. Onhan se pysynyt vakituisena ohjelmana puhenäyttämöillämmekin, vaikka Eskon repliikit melkein jo osataankin ulkoa. Kuulemma myöskin Auni Nuolivaaran palkintoromaania *"Paimen, piika ja emäntä"* on filmattu Hämeessä. Ikävä kyllä, emme vain pääse Tervapäästä. Hänen tuotantonsa suuri menestys yleisön keskuudessa on saanut aikaan, että kaikki hänen näytelmänsä tahdotaan ikuistaa selluloidinauhalle. *"Justiina"* ja *"Vihreä kulta"* ovat nyt vuorossa.

Uusien filmien mukana nousee myös uusia tähtiä meidänkin elokuvataivaallemme. Toistaiseksi ei kuitenkaan toinen vielä himmennä toista. Meillä haetaan ja kokeillaan vielä, mutta samalla opitaan.

Tähtientutkija.

Helena Kara — Kati — Suomi-Filmin kotimaisessa huvinäytelmässä "Poikamiesten holhokki."

Johtajan tytär

Kirj. Auni Nuolivaara

(Jatkoa)

Mutta Hilla, villin eläimen tapaista hurjuutta täynnä, juoksi jäljessä. Hän sieppasi Estin vangiksi. Syntyi käsikähmä tyttöjen välillä keskellä salin lattiaa. Hilla oli väkevämpi, Esti ei päässyt tahtoaan täyttämään. Tuuli paukutti ikkunoita, sohisi vinhasti kasvien lehdissä. Kukkateline maljakkoineen horjui, sade loiski sisään.

”Oletko hullu! Päästä, taikka —!”

”Mitä taikka?”

”Sinä olet yksi —”, Estin silmistä purkautuivat kiukun kyyneleet. Hilla nauroi.

”Huomaatko nyt, kuka meistä on väkevämpi?” Esti puri hammasta koettaen irtauttaa rannettaan Hillan kourista.

”Kuka, kuka?” hoki Hilla.

Roiskis! Siinä nyt makasi teline maassa kukka-astian palasten, mullan, kristallin sirpaleitten, kukkien, lehtien ja sadeveden sekasotkuun ruhjottuna. Hilla hellitti, pelästyi kai hiukan. Tällöin Esti kiiruhti sulkemaan ikkunat ja korjaamaan hävityksen jälkiä.

Siinä toimiessaan ja hillitessään itseään purkamasta vihaansa julki Esti vannoi mielessään, että tämä Hillan voitto oli jäävä viimeiseksi ainakin mitä häneen, Estiin, tuli. Hän oli voittava tuon villikissan — joskaan ei ruumiin voimin, niin hengen!

Esti ei puhunut Hillalle sanaakaan sinä päivänä, ei myöskään seuraavana, joka oli sunnuntai. Maanantain koulutunnit sujuivat väkinäisesti. Hilla oli kurjan haluton.

Iltapäiväkahvin jälkeen sitten, kun Hillan olisi pitänyt lukea vaikeanlainen kielioppiläksynsä, istui hän puutarhan huvihuoneessa käännellen ja väännellen kirjanlehtiä käsissään. Samalla hän vilkuili alinomaa Estiin, joka siinä lähettyvillä näytti olevan syventyneenä käsityöhönsä. Hilla koetti herättää opettajansa huomiota monin tavoin, milloin kolisteli jaloillaan, milloin päästi jonkun veikeän iskulaulun pätkän kuuluviin, mutta Esti ei kuullut, ei nähnyt mitään. Jos hän olisi erehtynyt lausumaan julki pienimmänkin varoituksen tai käskyn, silloin olisi ollut poikaa vastustaa, heittää kirja menemään, tehdä tenä, mutta nyt puuttui toistaiseksi siihen aihe.

Esti tunsi jo hoidokkinsa, hän luki hänen ajatuksensa kuin kirjasta, mutta antoi hieman vielä aikailla kirjan ääressä. Sitten hän yht'äkkiä nousi, kokosi käsityönsä ja tuli kuiskaamaan Hillalle:

”Kuulehan, Hilla hyvä!”

Tämän naama alkoi loistaa. Hän odotti vapauttavaa sanaa, tai sanaa, johon hän itse saisi vastaukseksi paukauttaa vapauden valtin.

”Kuulehan, tyttö kulta! Minun mieleni tekisi kauheasti kävelemään tuonne — tuonne tehtaansillalle päin! Olet jo lukenut liiankin kauan, mennään, älä enää viitsi lukea!” kuiskaili Esti.

”Älä luule!” alkoi Hillan tavanmukainen vastalause.

”Mi—ikset —!” Estin kasvot näyttivät venähtävän pitkiksi.

”Vai niin! Tuollainen petturiko oletkin! Ei sinua ole tänne palkattu juoksentelemaan pitkin katuja herrojen perässä! Mitäs sanot, jos kantelen tästä isälle!” Nyt venähti Estin naama aivan huomattavan surkeaksi. ”No, jos pidät suusi kiinni ja annat minun rauhassa lukea, en tällä kertaa virka isälle mitään.” Ja Hilla alkoi kovalla äänellä paahtaa läksyään.

Illalla tyttöjen riisuutuessa sanoi Esti:

”Rakas Hilla, leikitään taas kerran joulua!”

”Kaikkia tässä kuulla pitää! Nyt nukutaan heti!” komensi Hilla sammuttaen sähkön, vaikka oli juuri aikeessa alkaa peilin edessä pyntätä itseään. Oli kuuma, Esti ei voinut nukkua.

”Eihän vain jokin ikkuna ole auki, pelkään vetoa”, uikutti hän naureskellen salaa peiton alla.

”Minä näytän sinulle vetoa, kesällä! Täällähän on liian kuuma!” Ja hän hyppäsi avaamaan ikkunan, jota Esti oli toivonutkin.

Mutta seuraavana aamuna oli tuulinen ilma. Estin tarvitsi silloin vain ehdottaa, että avattaisiin toinenkin ikkuna, kun jo avoin ikkuna pamahti kiinni. Hilla oikein loisti saadessaan vastustaa — ja Esti oli sitäkin tyytyväisempi.

Viikko ja toinenkin kului sitten suotuisissa olosuhteissa. Koko talo oli kuin ahkeruuden ja järjestyksen tyyssija. Ja talon ulkopuolellakin huomattiin tehtailijan Hildegard neidin esiintyvän kuin mallinaisen. Sitä ihmeteltiin ja katsottiin kunnioittavasti neiti Esti Vainiota, sillä aavistettiin, että tällä oli jokin nauta tässä kaivossa. Mutta tuskin asia olisi siitä paljon valjennut, jos olisi kuultu tyttöjen välinen keskustelu muutamanakin sunnuntaiaamuna.

”Tänä aamuna en ainakaan viitsi lähteä kirkkoon”, sanoi Esti haukotellen. ”Älä sinäkään mene, kun ei tätikään ole kotona.”

”Kotona tai ei, mutta äiti on määrännyt, että minun on joka toinen sunnuntai mentävä kotiopettajattaren seurassa kirkkoon. Niin hänkin teki nuorena, se on hienoa. Sinun täytyy lähteä minun seurakseni!” komensi Hilla.

”Mutta minun on aivan mahdoton jaksaa istua alallani koko ajan.”

”Koetappas kurkistella ja vilkuilla siellä! No olet sinäkin opettaja, en ole mokomasta koskaan kuullut! Näkyy olevan totta, ettei isän suku ole hienoa!”

”Pä-pä-pä-pä! Olenkin vain niin mitätöntä sukua, että voin kadullakin vaikka heittää kuperkeikkaa!”

”Hyi sinua! Koetappas riehua minun seurassani ollessasi! Ja nyt matkaan ja siivolla!”

Kun johtaja Kuokkasen rouva palasi kylpymatkaltaan kotiin, sai hän kuulla pelkkää ylistystä rakkaasta tyttärestään.

”Et voi uskoa, rakas Viivi, kuinka hieno tyttö Hildegardista on kehittynyt!” sanoi asessorinrouva Bomeliuskin melkein ensi sanoikseen ystävättärelleen. ”Tuo neiti Vainio lienee etevä tyttö.”

”No en tiedä. — Ei hän ulkomuotonsa puolesta ainakaan ole mitään —.”

”Se on kyllä totta”, myönsi Signe Bomelius.

Itse johtajakin kehui Estiä, joka oli saanut Hillan ihmistymään:

”Noo, hän onkin minun valitsemani opettaja ja minun sukuani, näetkös!”

Nyt alkoi johtajanrouvaa jo harmittaa, että tuo vähäpätöinen Esti, maalaistyttö, oli onnistunut siinä, missä Helsingin hienottaretkin olivat epäonnistuneet. Samalla hänen uteliaisuutensa heräsi: Mitä kumman metoodeja Esti oli käyttänyt? Mutta vaikka hän kuinka koetti tarkata, mitä opettaja teki taivuttaakseen oppilaansa tahdon puolelleen, ei hän huomannut muuta, kuin että Esti istui tytön vieressä ja tämä luki kuin kone. Kerran hän kyllä äimistyi aika tavalla huomatessaan Estin houkuttelevan lasta johonkin pahantekoon, pois kirjan äärestä, mutta onneksi tämä ei tuon hupsun houkutuksista välittänyt.

Sen verran selveni nyt kuitenkin jo tästäkin pikku tapahtumasta, että Estillä oli huono luonne. Kuka sen takaisi, etteikö hän käyttäisi arvottomia, nöyryyttäviä keinoja lapsiraukkaa kohtaan.

Johtajanrouva oli kuullut puhuttavan suggestiostakin. Kamala ajatus iski nyt hänen päähänsä: Esti suggeroi Hildegardin, viattoman lapsen! Hän kiiruhti päätä pahkaa Bomeliukselle kysyäkseen neuvoa ystävättäreltään. Signe Bomelius sattui silloin juuri olemaan mesimarjahilloa keittämässä hopeakattilassaan, jonka oli perinyt mummoltaan tätä tarkoitusta varten. Mutta vaikka tehtävä oli näin tärkeä, jätti hän kalliin kattilansa hetkiseksi kuullakseen ystävättärensä järkyttävän asian.

”Niin, kyllä minunkin täytyy myöntää ajatelleeni jotain samansuuntaista”, lausui asessorinrouva harvakseen. ”Hillassa on selvästi havaittavissa jotain yliluonnollista.” Asiasta keskusteltiin kahvin ääressä ruokasalissa.

”Kuka sen tietää, vaikka Ester käyttäisi jotain huumaavaa ainettakin lapsi raukalle!” huokaili äiti poloinen.

”Mutta silloinhan voi Hildegardin henki olla vaarassa!” Asessorinrouva kalpeni. Tämän nähtyään myös johtajanrouva kalpeni. Asessorinrouva alkoi juhlallisesti puhua ja huojutella ruumistaan kädet ristissä vatsan päällä: ”On hetkiä ihmiselämässä, jolloin ihmisen täytyy pysähtyä ajattelemaan, sillä koko olevaisuus tuntuu arvoitukselta. Mutta vaikka ihminen kuinka kysyy ja kysyy, niin hän ei saa vastausta. Ja silloin ihminen tuntee, ettei ajatus voi ratkaista olevaisuuden arvoitusta. Ja ihmisen täytyy lakata ajattelemasta.”

Sellainen hetki oli nyt rouvien elämässä. Hiljaisuus vallitsi. Kuului vain seinäkellon yksitoikkoinen näppäys. Viimein asessorinrouva jälleen puhui:

”Älä hätäile, ystäväni! Me tutkimme asiaa.”

”Mutta millä tavalla?” huokasi johtajanrouva.

”Voisimme nävertää kaksi reikää koulusalin takaseinään ja tirkistää niistä, mitä Esti tekee Hildegardille.”

”Ei se käy — takana on papan konttori, hän ja konttoristit näkevät meidät silloin.” Asessorinrouva näytti ensin pettyneeltä, mutta sitten hän keksi salajuonen:

”Menemme teidän sänkykamarinne alkoovin verhojen taa ja käskemme tytöt lukemaan sänkykamariin.”

Asia oli päätetty. Rouvat lähtivät heti yhdessä tehtailija Kuokkaselle panemaan toimeen tutkimuksensa. Oli onni onnettomuudessa, että huvilalla oli iso remontti käynnissä. Sinne mentiin siis vain huviretkille iltaisin ja sunnuntaisin. Kauppalatalossa oli helpompi tehdä psykologisia tutkimuksia.

(Jatkuu)

SEURAAVA
Uuden Huomenen
numero ilmestyy syyskuun kaksoisnumerona.

ENNI TOIVO

HATTULIIKE

HELSINKI
Bulevardi 11

SIVULIIKE LAHTI
Lasipalatsi

Suosittelee aistikkaita hattujaan.

Hämeenlinnaan matkustajat!

Raittius-Hotelli

Rantakatu 3

Syksyn kauneimmat kangasuutuudet ostatte edullisimmin meiltä

Iso Robertink. 11. Puh. 37 780, 37 627.

KAHVISEKOITUKSIEN ylimys!

7

250 gr

JAAVA-MOKKA-LAGUAYRA SEKOITUS

TALOUS·OSAKEKAUPPA

KAHVINJALOSTUSTEHDAS HELSINKI

O/Y DAN. WARD A/B

KUKKAKAUPPA HELSINKI

E. ESPLANADINKATU 20
Puh. 37 935 ja 26 117
ALEKSANTERINKATU 48
Puh. 31 535 ja 28 982
LASIPALATSI
Puh. 62 185

Aina suuri varasto aistikkaita sidontatöitä.
Kukkatilausvälityksiä maailman kaikkiin osiin.

LUKIJAT! KÄYTTÄKÄÄ TÄSSÄ LEHDESSÄ ILMOITTAVIA LIIKKEITÄ!

VARATTU ILMOITUKSELLE.

Janakkalan Meijeri Oy.

TURENKI

Mk. 3:—

Kirjapaino- ja Kustannus-Oy. Liike. Helsinki 1938.